

Vervolgens werd tot Voorzitter der derde sectie van het volgend Congres benoemd Dr. W. RENSSSEN te Arnhem en tot lid der commissie voor de reglementsherziening Prof. J. A. KORTEWEG. (Wordt vervolgd).

INGEZONDEN.

AAN DE AFDEELINGEN DER NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER GENEESKUNST.

De Afdeeling Oldambt besloot in haar vergadering van den 14den April j.l. de volgende voorstellen bij de e.k. Algemeene Vergadering in te dienen, in de hoop daartoe den steun van het bij Art. 41, al. 1 Huishoudelijk Reglement gevorderd aantal afgevaardigden te zullen erlangen.

A. De Algemeene Vergadering — van meening zijnde, dat het ook aan de on- en minvermogene bewoners van die gemeenten, waarin zich geen ziekenhuis bevindt, gemakkelijk dient gemaakt te worden, om bij ernstige ziekte genezing te zoeken in een met alle hulpmiddelen toegeruste inrichting — drage aan het Hoofdbestuur op, deze meening ter kennis te brengen van de Regeering.

B. De Algemeene Vergadering, van meening zijnde, dat — in verband met de watervoorziening in groote en kleine gemeenten — een spoedig onderzoek gewenscht is naar de hydrologie van onzen bodem, drage aan het Hoofdbestuur op, deze meening ter kennis te brengen van de Regeering.

C. De Algemeene Vergadering, van meening zijnde, dat de Wet van 7 Mei 1856, gewijzigd bij de Wet van 13 November 1879 (houdende bepalingen omtrent de huishouding en tucht op de koopvaardij-schepen) dringend herziening behoeft, ten einde den minderen schepelingen aan boord een bestaan te verzekeren, hetwelk aan de eischen der gezondheidsleer beantwoordt, drage aan het Hoofdbestuur op, deze meening aan de Regeering mede te deelen.

Toelichting. Toen in het vorige jaar in de vergadering van Oldambt de reorganisatie van onze Maatschappij behandeld werd, en maatregelen werden beraamd, die het nut en het aanzien van de Maatschappij zouden doen vermeederen, werd betreurd dat aan dezelve langzamerhand slechts een zeer bescheidene plaats op het terrein van de volksgezondheid was overgebleven, vooral nadat het congres voor *sociale hygiëne* was opgetreden. Hier nemen nu juristen, theologen, renteniers, grondbezitters, pharmaceuten, ingenieurs en eenige artsen de plaats in bezit, welke toekomt aan de Nederlandsche geneeskundigen en aan hun orgaan, de Ned. Maatschappij tot bevordering der geneeskunst. De Afdeeling Oldambt koestert de hoop dat 10 afdeelingen zich bereid zullen verklaren haar te steunen ten einde bovengenoemde voorstellen, de volksgezondheid rakende, alsnog in de Algemeene Vergadering te Zwolle ter overweging te kunnen aanbieden.

Moge allereerst het gevolg daarvan worden, dat straks bij de herziening van het Huishoudelijk Reglement in Art. 42 een nieuwe sectie voor hygiëne worde opgenomen opdat de uitstekende krachten, die onze Maatschappij op hygiënisch gebied bezit, in eigen boezem werkzaam zijn.

A. De superioriteit van verpleging van zieken, gewonden, barende vrouwen enz. in een wel ingericht en goed bestuurd ziekenhuis met bekwame en humane artsen en verplegers is buiten alle kijf. Maar, „non cuivis contingit adire Corinthum”. En dit is ook niet noodig. Wel moeten voor tal van lijdens de deuren van het ziekenhuis openstaan en vooral in urgente gevallen geen tijd verloren gaan door formaliteiten. Overwogen kan worden of de kosten der verpleging van armen de draagkracht der gemeenten overschrijdt en of het noodig en nuttig is en in welke mate dat het Rijk deze nuttige inrichtingen finantiëel ondersteunt, ten einde den kostenden prijs voor de behandeling en de verpleging zoo laag mogelijk te houden. Wellicht vindt een der afgevaardigden of leden aanleiding om uit te spreken hoe zeer zich reeds nu de Directeuren van onze klinieken den dank van den opgenomen lijder en van den behandelenden geneesheer hebben waardig gemaakt!

B. Het nut te betoogen van goede putten en waterleidingen ware uilen naar Athene dragen. Het getal goede putten voor particulieren en buurten ook op het platteland zoude snel toenemen, indien men wist of boringen tot een bepaalde diepte nuttig resultaat zouden hebben. Reeds verscheidene boringen in de Dollard- en Noordzee-polders zijn vruchteloos geschied. Er werd of geen of brak water gevonden. Voor de watervoorziening van mensch en dier zoude het in deze en waarschijnlijk in meer streken van ons Vaderland, hoogst nuttig zijn, indien van Rijkswegen beproefd werd de diepte vast te stellen waar men zoet water kan vinden. Wie weten wil wat in deze materie bijv. in Duitschland van Rijkswegen wordt verricht verwijzen wij naar „Staatsinstellingen tot bevordering van den bouw van openbare waterleidingen in Wurtemberg, Beieren, Baden en Elzas-Lothringen, naar E. GRAHN vertaald door H. P. N. HALBERTSMA”, een verhandeling uitgegeven door het congres voor sociale hygiëne. Herhaalde vruchteloze pogingen door particulieren en corporaties gedaan leidden tot ontmoediging. Onze Regeering kan beschikken over technici die het bedoelde onderzoek zouden kunnen leiden en verrichten.

C. Welk rechtgeaard Nederlander, welke geneeskundige is onverschillig omtrent het lot van Janmaat? van Janmaat, den vrolijken en verdienstelijken grondvester van Oud-Hollands glorie, die nog steeds de nationale driekleur draagt naar verre zeeën en landen? Het past ons hem in een goeden luim te houden en ook hij moet beschermd worden door het waakzaam oog der hygiëne. Niemand zal voor ieder matroos een afzonderlijke slaapkamer eischen met passend ameublement, maar ruimte om zijn beenen uit te strekken, genoegzame hoeveelheid versche lucht in de slaapruijnte, alsmede voldoende en zooveel mogelijk versch voedsel, vleesch en spek, zij hem verzekerd. En waar klachten rijzen van bevoegde zijde, daar past het aan de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst te onderzoeken of de levensvoorwaarden van dezen nuttigen staatsburger aan zijn matige eischen voldoen.

Afdeelingen en leden onzer Maatschappij worden beleefd verzocht bovenstaande voorstellen en opmerkingen te willen overwegen, om daarna te besluiten tot ondersteuning van de aanvraag om urgentie; H. H. *Secretarissen* om in dit geval met bekwamen spoed bericht te zenden aan den ondergeteekende, *Secretaris* van de Afdeeling Oldambt.

B. SLINGENBERG.

AAN DE AFDEELINGEN.

Voor het vertrouwen, dat zij, die mij een plaats in het Hoofdbestuur hebben toegedacht, in mij stellen, ben ik zeer dankbaar. Des te meer doet het mij leed te moeten berichten, dat er voor mij overwegende redenen bestaan om de candidatuur thans niet aan te nemen.

23 April 1903.

J. KAT.

HET „POKKENWETJE” EN DE NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER GENEESKUNST.

In de *N. Rott. Ct.* van 24 Maart l.l. heb ik gemeend op verschillende gronden te moeten waarschuwen tegen aanneming van bovengenoemd wetsvoorstel. Aan het slot schreef ik, dat, als het werkelijk alleen te doen was, om het bekende 1000-tal kinderen op de school te krijgen, dit kon bereikt worden op veel billijker, afdoender en nagenoeg ongevaarlijke manier, door te bepalen, dat de verplichte vaccinatie zou worden opgeheven voor die kinderen, wier ouders *bij eede* verklaren, dat hun bezwaren hiertegen zó onoverkomelijk waren, dat zij hun kinderen er voor van de school zouden houden en dat die ontheffing tijdelijk zou worden ingetrokken, zoodra zich maar één geval van pokken voordeed in de gemeente of stadswijk, waarin de betrokken kinderen wonen of de school gevestigd is (totdat het gevaar voor besmetting weer geweken verklaard was). Zooals men ziet, heb ik evenals Dr. GÖTTE een bemiddelingsvoorstel gedaan als uiterste concessie, die m. i. uit een geneeskundig oogpunt in deze kwestie gedaan kan worden.

Ondanks de overeenkomst tusschen die voorstellen is er toch ook een belangrijk verschil.

Dr. GÖTTE wil n.l. een „plechtige verklaring”, dat de aanvrager gemoedsbezwaren tegen de vaccinatie heeft, voldoende doen zijn, om de ontheffing te verkrijgen. Nu komt het me voor, dat zoo’n bepaling niet veel minder gevaar zou opleveren, dan het wetsvoorstel zelf en derhalve van geneeskundige zijde niet kan worden gesteund. De geschiedenis van de „conscientious objection” in Engeland heeft dat duidelijk in het licht gesteld. De „plechtige verklaring” zou zoo’n groot gat in het net blijken te zijn, dat alleen de allergrofste overdrijving dier gemoedsbezwaren er door zouden worden ondervangen. Daarentegen zou de eed m. i., juist met het oog op de menschen met gemoedsbezwaren tegen de vaccinatie, voldoende waarborg geven, dat voor niet veel meer kinderen ontheffing zou verkregen worden dan er nu wegens de inenting van school gehouden worden. In beginsel ben ik het geheel eens, dat het niet gewenscht is van geneeskundige zijde met bemiddelingsvoorstellen aan te komen. Daar echter de paedagogische zorg voor